

ΚΑΡΔΕΦΤΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΑΜΠΕΛΟΧΩΡΙΤΩΝ

ΓΙΑΝΝΙΝΑ, ΜΑΗΣ 1985

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'

ΑΡΙΘΜΟΣ 19

«ΚΑΘΡΕΦΤΗΣ»

**ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ
ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΑΜΠΕΛΟΧΩΡΙΤΩΝ**

Συντάσσεται από Επιτροπή

Υπεύθυνος:

Το Διοικητικό Συμβούλιο του
Συλλόγου.

Γραφεία περιοδικού:
Καλούδη 8 — Γιάννενα.

ΓΙΑΝΝΕΝΑ

Διεύθυνση για την εξυπηρέτηση του
περιοδικού «Καθρέφτης» - Αλληλογρα-
φεία.

Κώστας Ε. Σιώτος
ΕΤΕ — ΚΑΛΟΥΤΣΙΑΝΗΣ
Τηλ. 35200 — 27863
Τηλ. ΣΠΙΤΙΟΥ: 33051
ΓΙΑΝΝΕΝΑ

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Εσωτερικού Δρχ.: **400**

Εξωτερικού Δολ.: **20**

**ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ —
— ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ:**

ΓΙΑΝΝΕΝΑ

ο Ταμίας του Συλλόγου

Λάμπρος Π. Βλάχας

Αγ. Κοσμά 19 Γιάννενα

Τη. (0651) 26154

ε) **ΛΘΗΝΑ:**

Νικόλαος Δημασθ. Αλεξίου

Λάρνακος 33

ΤΗΛ. 8625872 - Τ.Τ. 220

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βασίλης Δ. Παπαδημητρίου

Κώστας Ε. Σιώτος

Κώστας Δ. Αναστασίου

Αντώνης Δ. Αντωνίου

Στέλιος Ξεκάρφωτος

Καδρέπτης - Καδρέφτης

Όπως θα διαπιστώσατε, άλλαξε ο τίτλος του περιοδικού μας και από ΚΑΘΡΕΠΤΗΣ έγινε ΚΑΘΡΕΦΤΗΣ. Με την επανέκδοση του περιοδικού το 1980, δώσαμε επακριβώς τον τίτλο της πρώτης έκδοσης. Με την καθιέρωση της Δημοτικής μας γλώσσας όμως, δεν ήταν δυνατόν να διατηρήσουμε εκείνον τον καθαρευουσιάνικο τίτλο. Πολύ περισσότερο αφού το περιοδικό επευθύνεται στους ανθρώπους του χωριού μας, τους απλούς και λαϊκούς ανθρώπους. Τους κύριους δηλ. εκφραστές της Δημοτικής γλώσσας. Γι' αυτό και εκείνο το «ΚΑΘΡΕΠΤΗΣ», αυτά τα χρόνια δε χτυπούσε καλά στ' αυτιά μας.

Με την αλλαγή του τίτλου, κρίναμε σκόπιμο ν' αλλάξουμε και τον χαρακτήρα των γραμμάτων του τίτλου, έτσι για περισσότερη ισομορφία

Και τον καινούργιο τίτλο τον φιλοτέχνησε ο Χρήστος Δ. Αναστασίου.

Τέλος σας γνωρίζουμε ότι για την τροποποίηση του τίτλου αποφάσισε σχετικά η Γενική Συνέλευση του Συλλόγου μας.

ΚΩΣΤΑΣ ΧΡ. ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΣ

Στις 2 Φλεβάρη του '85, σε ηλικία 84 χρόνων, πέθανε και κηδεύτηκε στην Αθήνα όπου διέμενε με την οικογένειά του, ο συνταξιούχος Δάσκαλος ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΣ.

Ούτος, γεννήθηκε στο Αμπελοχώρι (τ. Σκλούπο) Ιωαννίνων, το έτος 1901.

Το Δημοτικό Σχολείο τελείωσε στο χωριό του, το Σχολαρχείο στην Άγναντα και στην Άρτα τις δύο πρώτες τάξεις του Γυμνασίου, απ' όπου με εξετάσεις μπήκε στο τριτάξιο Διδασκαλείο Ιωαννίνων και έλαβε το πτυχίο του Δασκάλου.

Ως δάσκαλος υπηρέτησε σε πολλά χωριά των περιοχών Τζουμέρκων και Ν. Ιωαννίνων και επί πολλά χρόνια μέσα στην πόλη των Ιωαννίνων ως Διευθυντής Σχολείου και ως βοηθός του Επιθεωρητού των Δημοτικών Σχολείων περιφέρειας Ζαγορίου — Μετσόβου.

Κατά καιρούς διετέλεσε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και πρόεδρος του Διδακταλικού Συλλόγου Ζαγορίου — Μετσόβου και επί σειράν ετών πρόεδρος του Συλλόγου των Απανταχού Αμπελοχωριτών.

Ήταν εξαιρετικός εκπαιδευτικός με μεγάλην πνευματικήν ευστροφίαν, παιδαγωγικά και εγκυκλοπαιδικά καταρτισμένος, αξιοπρεπής, έντιμος και ειλικρινής, αγαπητός, απλός στη συμπεριφορά και κάλος συζητητής.

Μάλιστα, όταν στις κουβέντες του χρησιμοποιούσε εκείνο το λεπτό σκωπτικό (πειρακτικό) ύφος του, ήταν όχι μόνον ευχάριστος αλλά και περιζήτητος.

Δηλαδή ήταν ολοκληρωμένος άνθρωπος ακεραίου χαρακτήρος, αρκετά μορφωμένος και επαγγελματικά φτασμένος.

Μεταξύ των συναδέλφων του ήταν σεβαστός και όλοι οι γνωστοί τον εκτιμούσαν.

Οι μαθητές του, για τους οποίους δούλευε σκληρά και με ενδιαφέρον, τον αγαπούσαν όσο και τους γονείς τους.

Ως οικογενειάρχης επίσης ήταν λαμπρός και μπορούμε να πούμε υπόδειγμα. Με το μισθό του μόνον κατώρθωσε, μαζί με την αλησμόνητη σύζυγό του Ρήνα, να σπουδάσει τα έξι παιδιά του (τρία αγόρια και τρία κορίτσια) και να τα αποκαταστήσει κοινωνικά και επαγγελματικά κατά τον καλύτερο τρόπο.

Λένε, πως «οι νεκροί πεθαίνουν, όταν τους λησμονάνε». Όμως, όταν η φήμη τους είναι στη ζωή καλή, εξακολουθούν να ζουν και νοιώθουμε την παρουσία τους μεταξύ μας.

Ένα τέτοιος νεκρός είναι και ο ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΣ.

ΑΙΩΝΙΑ ΤΟΥ Η ΜΝΗΜΗ

Δ. ΤΟΛΗΣ

ΟΔΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ ΑΛΕΞΙΟΥ

Στη συζήτηση που έγινε στο Δημοτικό Συμβούλιο της πόλης μας, στις 11.1.85 για ονοματοθεσία οδών της πόλης, προτάθηκε και εγκρίθηκε, ένας δρόμος, και συγκεκριμένα μεταξύ του 3ου Δημοτικού Σχολείου προς την οδό Μετσόβου, να φέρει το όνομα του συμπατριώτη μας ΧΡΗΣΤΟΥ ΑΛΕΞΙΟΥ, γυμνασιάρχη, έφεδρου λοχαγού.

Είναι μια δίκαιη και αξιέπαινη απόφαση. Ύστερα από 43 χρόνια η δικαίωση. Και αυτό είναι αποτέλεσμα των στοιχείων που παρέθεσε ο «ΚΑΘΡΕΦΤΗΣ».

Αναντίρρητα πέρα από την τιμή προς τον συμπατριώτη μας και τη δικαίωση, είναι τιμή και για το Αμπελοχώρι.

Οδοιπορικό

« Όπου και να ταξιδέψω η Ελλάδα με πληγώνει»

Τη φράση αυτή του ποιητή ένοιωθα έντονα μέσα μου, σαν διέσχιζα με το λεωφορείο της γραμμής, τ' απόκρυμνα βουνά της Ηπείρου, πηγαίνοντας στο Σκλούπο. Όλη αυτή η άγρια ομορφιά, λες και μπαίνει μέσα σου, σου δίνει φερά και δύναμη να πετάξεις.

Τα σπίτια με τους μαύρους πλίνθους στη σκεπή αλλάζουν. Στη θέση τους μπαίνουν τούβλα και κόκκινα κεραμίδια. Οι ξύλινες πόρτες με τα μεγάλα κλειδιά, γίνονται αλουμίνια, οι φράχτες και οι αυλόπορτες γίνονται σιδερένια κάγκελα. Παρ' όλα αυτά, η άγρια θλάσση, ο όγκος των βουνών, η φύση σ' όλο της το μεγαλείο, δεν μπορεί να διαταραχθεί.

Είναι κάτι το μαγευτικό.

Ανάμεσα σ' όλα αυτά, κείνες οι μαύρες φιγούρες, μοναχές όπως ήταν πάντα, ξεχασμένες απ' την ιστορία, τούτες που γράφανε ιστορία, που στάθηκαν ισότιμα με τους άντρες πίο πάνω απ' αυτούς καμιά φορά, χωρίς ποτέ τους νάχουν διαβάσει για φεμινιστικό κίνημα.

Οι γυναίκες στο Σκλούπο.

Στο σύνολο τους αγράμματες ή το πολύ νάχουν πάει τρεις τάξεις στο Δημοτικό, ίσα - ίσα να γράφουν και να διαβάζουν τα γράμματα που τους έστελνε ο «νοικοκύρης» ή το παιδί.

Αυτές οι γυναίκες που σήκωσαν στην πλάτη τους το βάρος μιάς κατοχής και αντιστάθηκαν σιωπηρά, δίχως όπλα.

Η δική τους αντίσταση ήταν ένας συνεχής πόλεμος στην πείνα. Φορτωμένες 40 οκάδες, δίνανε τη δική τους καθημερινή μάχη, μάχη για την επιβίωση.

Ο άντρας «έπεσε για την πατρίδα».

Σ' έναν πόλεμο που άλλων τα συμφέροντα εξηπηρετούσε και όχι του λαού.

Κάπου στα Γιάννενα, κάπου στην Αθήνα, τον φέρανε τραυματισμένο σ' ένα απρόσωπο νοσοκομείο. Εκείνη, άφησε τα παιδιά και πήγε να τον δει, να του συμπαρασταθεί. Να στηρίξει ποιός; ποιόν;

Και πάλι έπρεπε να φύγει. Οι συναίσθηματισμοί ήταν περιτοί κείνες τις ώρες.

Γύρισε στο χωριό, σ' εκείνα τα παιδιά με τα σκισμένα γόνατα, που τα γέννησε μόνη της στο χωράφι ή στο σπίτι με τη μαμή. Κείνα την είχαν πιότερο ανάγκη. Έπρεπε να επιβιώσουν.

Μετά από λίγο ήρθε το μαντάτο «ΑΠΕΒΙΩΣΕ». Δεν τον είδαν πατέ. Πέθανε μόνος του και αβοήθητος, ξένος ανάμεσα σε ξένους.

Εκείνη, έκλαψε γι' αυτόν τον άντρα που δεν πρόλαβε να γνωρίσει και μετά ανασκουμπώθηκε. Μόνη της έπρεπε να συνεχίσει. Το χρέος της ήταν να ζήσουν. Εκείνη και τα παιδιά.

Τα παιδιά με τ' αδύνατα πόδια, θδωράδες την περίμεναν νάρθει απ' το «φανάρι» να φέρει αλεύρι. Ένα κύπελλο τη μέρα για να φτάσει ώσπου νάρθει η μάνα. Το μεγάλο παιδί έπαζε το ρόλο του πατέρα, της μάνας, του αδελφού στο μικρότερο. Στους αδύνατους ώμους του έπεφτε όλη η ευθύνη. Και συνέχιζε.

Ο πόλεμος κάποτε τέλειωσε, αφήνοντας μαζί με τα ερειπωμένα κτίσματα, ακρωτηριασμένες ψυχές, μάτια γεμάτα θλίψη και παράπονο αλλά και την ελπίδα, ότι τώρα κάτι πρέπει ν' αλλάξει.

Τα παιδιά μεγάλωσαν, παντρεύτηκαν. Όλες οι μεταπολεμικές κυβερνήσεις, αδιαφόρησαν για την ύπαιθρο και το λαό της. Οι άντρες έφυγαν για την πόλη, ενώ οι γυναίκες έμειναν με τα παιδιά, δουλεύοντας στους αγρούς, προσπαθώντας να δώσουν ζωή, στο ξερό χώμα.

Άγωνα μέρη, δύσκολο να τα υποτάξεις με τόσα λίγα μέσα! Το μόνο που έμεινε ήταν η φυγή. Η φυγή για την πόλη, για ένα καλλίτερο αύριο.

Σιγά - σιγά τα σπίτια ερήμωσαν. Η μάνα με το μαύρο μαντήλι, έμεινε και πάλι μόνη της αγναντεύοντας το βάθος του ορίζοντα. Το τοπίο αυτό με όλη την αντίφαση που κλείνει μέσα του, άξιο θαυμασμού για κάποιον επισκέπτη, αφιλόξενο για τους ίδιους τους κατοίκους του.

Έμεινε μόνη με τις σκέψεις της και τις αναμνήσεις της.

Η μάνα αυτή που δεν μπόρεσε να υποταχθεί στο τσιμέντο των πόλεων, στην τηλεόραση και στον μικροαστικό τρόπο ζωής.

Προτίμησε έτσι να συνεχίσει τον αγώνα της. Ένα αγώνα ενάντια στη μοναξιά αυτή τη φορά. Λέει ότι περιμένει τον θάνατο. Αυτόν που τόσες φορές ένοιωσε τα χνώτα του, ώστε να φαίνεται φίλος της.

Κι' όμως· Η δύναμη που κλείνει ο άνθρωπος μέσα του, δεν την αφήνει.

Είναι 80 χρόνων κι' όμως δεν «άραξε», φυτεύει, καλλιεργεί, ποτίζει, αγωνίζεται έχει την ήρεμη όψη του ανθρώπου «πούχει κάνει το καθήκον του».

Μονολογώντας λέει: «Η δική μας ζωή πήγε στο βρόντο, ε-
σείς θα ζήσετε καλλίτερα, αρκεί να μη ξαναγίνει πόλεμος».
Δεν ξέρει για τους «πέρσινγκ και κρούζ».
Δεν ξέρει για το κυνήγι των εξοπλισμών για τον πυρηνικό πό-
λεμο.

Έχει όμως νοιώσει στο πετσί της όλη τη φρίκη του πολέμου
κι' αυτά της τα λόγια είναι το καταστάλαγμα, η πικρή πείρα μιάς
ολόκληρης ζωής.

Αυτά τα λόγια, μας δείχνουν το δικό μας «ΧΡΕΟΣ», το χρέ-
ος όλων των λαών της γης.

«ΚΑΤΑΣΤΡΕΨΤΕ ΤΑ ΟΛΛΑ
ΠΡΙΝ ΕΚΕΙΝΑ
ΚΑΤΑΣΤΡΕΨΟΥΝ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑ
Λούλα Νότι - Αλεξανδροπούλου
Κήπων 3 - Κηπούπολη

Αφιερωμένο στη Γιάγιά μου

Η Συντακτική επιτροπή βρίσκεται στη δύσκολη θέση να πληροφο-
ρήσει τους αναγνώστες χωριανούς, πως αρχίζει να αντιμετωπίζει σο-
βαρά προβλήματα ύλης του περιοδικού.

Γι' αυτό παρακαλεί τους χωριανούς που έχουν δυνατότητες, να
γράψουν και να στείλουν κείμενα για δημοσίευση.

Στην προσπάθειά μας να διατηρήσουμε το περιοδικό πρέπει να
συμβάλουμε όλοι και οι χωριανοί που μπορούν να βοηθήσουν σ' αυτή
μας την προσπάθεια αλλά και στο ποιοτικό ανέβασμά του είναι κατά
τη γνώμη μας πολλοί.

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

«Ξύπνα περδικομάτα μου ...»

Ξύπνα περδικομάτα μου
κι ήρθα στο μαχαλά σου.
Χρυσά πλεξούδια σουφέρα
να πλέξεις τα μαλλιά σου.

Καλά έκανες και τ' άφηρες
κι ας έκανες και κόπο.
Γι' αυτόν τον κόπο πόκανες
κι εγώ θα στον πληρώσω.

Δεν τόξερα λεβέντη μου
πως είναι η αφεντιά σου.
Να πεταχτώ σαν πέρδικα
να ρθω στην αγκαλιά σου.

Τραγούδι του γάμου που τραγουδιόταν όταν ο γαμπρός πήγαινε να πάρει τηνύφη από το σπίτι της.

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΠΑΙΔΙΚΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ

ΠΡΩΤΗ ΕΛΙΑ

Θα προσπαθήσω με όλες τις λεπτομέρειες που θυμάμαι, να παρουσιάσω μέσα απ' το περιοδικό μας το αγαπημένο μας παιγνίδι των παιδικών μας χρόνων που λέγεται Πρώτη - Ελιά.

Το παιγνίδι αυτό παίζονταν από 6 - 7 παιδιά ή και παραπάνω που μαζευόμαστε στην Πλατεία, ή στα Αλώνια ή στα Σιωμαίικα ή κάτω στο πηγάδι στην Πλάκα. Πριν ξεκινήσει το παιγνίδι κρατούσε ένας απ' όλους μια μικρή πέτρα και την έκρυβε στην παλάμη του και άρχιζε ο λαχνός. Όποιος δεν την έβρισκε καθόταν κάτω που λέγαμε και διάλεγε τη μάνα. Η μάνα ήταν το παιδί που διάλεγε εκείνος που πηδούσε πολύ ψηλά.

Άρχιζε λοιπόν το παιγνίδι. Αυτός που καθόταν κάτω έπερνε μια κλίση στο σώμα του, δηλ. επίκυψη και στήριζε τα δυό του χέρια στα γόνατα. Πηδούσε πρώτα η Μάνα και έλεγε: «Πρώτη - Ελιά» και πήδαν και οι άλλοι λέγοντας: «Ό,τι λέει η Μάνα». Μετά σηκώναμε πιο ψηλά το παιδί ανάλογα με το ταλέντο που είχε η Μάνα δηλ. το βάζαμε συνήθως όρθιο με το κεφάλι σκυμένο ή ακόμα αν ήτανε κανένα κοντό παιδί αυτό που κάθονταν το βάζαμε και τελείως όρθιο. Πήδαγε λοιπόν πάλι πρώτα η Μάνα λέγοντας: «Τρίτη κι' άγκιοχτη» και έπρεπε να περάσουν όλοι. Αν κανένας άγγιζε το παιδί ή καθόταν στο σβέρκο, τότε ελευθερωνόταν αυτός που στεκότανε και στη θέση του καθόταν αυτός που δεν πήδησε σωστά και συνεχίζαμε. Ο νέος που θα καθόταν μικρούσε να αλλάξει Μάνα. Μπορούσε όμως να μείνει και ο ίδιος.

Την «Τρίτη κι' άγκιοχτη», έπρεπε λοιπόν να την περάσουν όλοι και μετά να συνεχιστεί το παιγνίδι. Μετά την «Τρίτη κι' άγκιοχτη» λοιπόν συνεχίζαμε με τέσσερα, πέντε, έξι, επτά, οκτώ και στο ένατο πήδημα είχαμε την ίδια διαδικασία με την «Τρίτη κι' άγκιοχτη», μόνο που λέγαμε: «Εννιά κι' άγκιοχτη». Αφού γινόταν κι' αυτό μετά πηδούσαμε ξανά το δέκα, έντεκα πήδημα και μετά για το δωδέκατο πήδημα ξεκινώντας λέγαμε: «έντεκα και δώδεκα, δώδεκα και δεκατρία, τα παιδιά στα γόνατα» και η Μάνα πάντα πρώτη πηδούσε και καθόταν δίπλα απ' αυτόν που στεκόταν. Όποιος δεν καθόταν στα γόνατα ή δεν μπορούσε να βρει μέρος ελεύθερο για να καθήσει γιατί οι προηγούμενοι που πήδησαν είχαν καθήσει κολλητά ο ένας με τον άλλον τότε εκείνος έχανε και έπαιρνε τη θέση του παιδιού που καθόταν.

Αφού ξεπερνιόνταν κι αυτό το στάδιο, συνεχίζαμε το δεκατρία πήδημα και μεπά πηδούσαμε λέγοντας: «αμίλητος» που σήμαινε πως δεν έπρεπε να μιλάει κανένας. Εδώ αυτός που στεκόταν προσπαθούσε να κάμει κάποιον να μιλήσει για να καθήσει εκείνος στη θέση του. Μετά το «αμίλητος» λέγαμε το: «αγέλαστος». Δηλ. δεν έπρεπε να γελάσει κανένας. Και εδώ υπήρχε κίνδυνος να χάσει κάποιος γιατί τότε το παιδικό γέλιο ήταν άφθονο και τ' αστεία που λέγονταν εκείνη τη στιγμή ήταν πολλά. Ποιός μπορούσε να κραηθεί π.χ. ακούοντας τον άλλον να ρίχνει πορδές στον αέρα.

Μετά συνεχίζαμε λέγοντας: «Αμίλητος, αγέλαστος κι ακούνητος». Δηλ. πηδώντας πρώτα η Μάνα καθόταν ακούνητη και πηδώντας στη συνέχεια οι άλλοι έπρεπε να μείνουν κι' εκείνοι ακούνητοι χωρίς εν τω μεταξύ ν' αγγίζει ο ένας κάποιον άλλον. Όποιος ακουμπούσε κάποιον ή μιλούσε ή γέλαγε, έχανε και καθόταν εκείνος κάτω.

Το παιγνίδι εν τω μεταξύ συνεχιζόταν με το: «Αμίλητος, Αγέλαστος και τίμιος Σταυρός» που είχαμε το δικαίωμα να μιλάμε και να γελάμε. Συνεχιζαμε με το άλλο πήδημα λέγοντας: «Κλωτσιά στον κώλο», που ήταν το πήδημα εκείνο κατά το οποίο δινόταν από τους άλλες στον αέρα και μια κλωτσιά στον κώλο. Μετά κάναμε ένα ακόμα πήδημα λέγοντας: «Τάπα, βούλωμα και υπογραφή», κάνοντας και την ανάλογη χειρονομία στον κώλο του παιδιού που καθόταν. Μετά συνεχίζαμε με το άλλο λέγοντας: «Βάζω το λουράκι μου».

Τα περισσότερα παιδιά τότε φορούσαν λουριά, ίσως γιατί τότε ήταν δύσκολο να πετύχει κανένας τέλεια εφαρμογή στα έτοιμα ή κακόραφα παντελόνια.

Με το πήδημα εκείνο λοιπόν άφηνε ο καθένας το λουρί του πάνω στο κορμί του παιδιού που καθόταν στην επίκυψη. Όταν περνούσαν όλοι και άφηναν τα λουριά, το παιδί που καθόταν γύρναγε κάτω στη χάμα και κυλιότανε με τη κορμί για να τυλιχτούν τα λουριά, γιατί έπρεπε να πάρει ο καθένας το δικό του με το στόμα και χωρίς να κουνήσει κάποιο άλλο.

Έτσι τέλειωνε το κουραστικό αλλά διασκεδαστικό αυτό παιγνίδι με το οποίο πολλές φορές μας έπαιρνε το σουΐρουπο και όλοι λίγο - πολύ καθόμασταν κάτω γιατί άλλος δεν θα μπορούσε να πηδήσει ένα μεγάλο ύψος, άλλος δεν μπορούσε να ρίξει την κλωτσιά στον αέρα, άλλος, κουνιόταν κλπ.

Δημήτριος Γεωργ. Αλεξίου

ΤΟ ΜΗΛΟ!.. ΤΗΣ ΕΡΙΔΑΣ

Οι Ραφτανίτισσες συχνά κατέφθαναν στο χωριό μας, τις Κυριακές και τις γιορτινές μέρες, με τα γαϊδουράκια τους φορτωμένα με τη σοδειά τους, κύρια μήλα και ρόδια και σπανιότερα σύκα, μιας και το τελευταίο προϊόν δεν ήταν δυσεύρετο στα σύνορά μας και ιδιαίτερα στο Στενό και Πολιτσά.

Μια απ' αυτές τις μέρες ήρθε μια κοντοχωριανή μας, φέρνοντας μ' ένα ζώο δυο καφάσια μήλα.

Με το σχόλασμα της εκκλησιάς, εμείς τα παιδούρια με το βδομαδιάτικο χαρτζηλίκι που ήταν το πενταράκι που μας έδιναν οι μανάδες, συνήθως πηγαίναμε στον μπάρμπα μου τον Αλέξη τον συχωρεμένον, για κοκορέτσι.

Εκείνη τη μέρα, θα έσπαζε σίγουρα η μονοτονία και σαυτό συνηγορούσε και η διαφημιστική εκστρατεία της παραγωγού πωλήτριας.

Στην αρχή, γύρω από το υπαίθριο μανάβικο γέμιζε από μας και δειλά - δειλά άρχισαν να φεύγουν τα πρώτα πενταράκια μας.

Ο Μήτσος σαν λίγο πιο μεγάλος και ξύπνιο παιδί, πρόσεξε με την πρώτη ένα υπερμεγέθες μήλο σε σχέση με τα άλλα.

—Θειάκω, της λέει, πάρτο το πενταράκι. Και πήγε να πάρει το μεγάλο μήλο. Η θειά όμως είχε τις αντιρρήσεις της.

—Αυτό κάνει μια δραχμή του λέει. Ποσό φυσικά απλησίαστο για μας όλους.

Αρχίσαμε όλοι τα παρακάλια, καθένας για λογαριασμό του.

Η θειά όμως ήταν ανένδοτη στα παρακάλια και στο παζάρεμα.

Έτσι το μήλο έμεινε απούλητο μιας και η παραγωγός περίμενε τον πλειοδότη, αλλά μάταια.

Ξέχασα να αναφέρω ότι είχε μεγαλώσει τα μέτρα περιφρούρησης των προϊόντων από μας.

Περνώντας όμως η ώρα άρχισαν τα μέτρα να χαλαρώνουν.

Θα νομίζετε ότι το αρπάξαμε. Ε' όχι λοιπόν. Το ζώο ήταν ο πέλεκυς της θειάς δίκης.

Πλησιάζοντας ρίχνει μια δαγκωματιά στο μήλο της έριδας και αφαίρεσε ένα σεβαστό κομμάτι από το μήλο.

Η πωλήτρια έρριξε πολλές Ευλιές στο καημένο το ζώο.

Όπως καταλάβατε από θέση ισχύος, βρέθηκε αυτή παρακλητήρια. Μας παρακαλούσε να το πάρουμε στην τιμή του πενηνταράκι.

Πάλι θα νομίσετε ότι δεν το πήρε κανένας.

Κι όμως η παιδική καρδιά ανοίγει πιο εύκολα στα χτυπήματα της ικέτιδας. Κάποιος το αγόρασε αν και γαϊδαροφαγωμένο.

Στέλιος Ξεκάρφωτος

ΟΙ ΤΡΟΦΕΣ ΤΑ ΠΑΛΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΟ ΣΚΛΟΥΠΟ

Συνέχεια από το προηγούμενο)

ΜΕΡΟΣ Β'

Φ Α Γ Η Τ Α

Στο δεύτερο μέρος τούτης της έρευνας θα μιλήσουμε για τα φαγητά που παρασκευάζαν οι Σκλουπιώτες τον παλιό καιρό με τα είδη τροφίμων, που έβγαζαν απ' τα κτήματά τους, απ' τα ζώα τους και από αυτά που αγόραζαν. Τα φαγητά αυτά αποτελούν ένα μεγάλο κατάλογο, τον οποίο θα δούμε στη συνέχεια.

Εκείνο που θέλω να τονίσω είναι ότι απ' αυτά τα φαγητά άλλα τα έφτιαχναν και τα έτρωγαν όλο το χρόνο και άλλα ήταν εποχιακά δηλαδή τα έφτιαχναν και τα έτρωγαν όλο το χρόνο. Τούτο συνέβαινε γιατί δεν υπήρχαν τα κατάλληλα μέσα συντήρησης των τροφίμων ή γιατί ορισμένα φαγητά δεν τρώγονταν σε μια ειδική εποχή.

Τα φαγητά που θα παρουσιαστούν τα έχω κατατάξει σε ομάδες ανάλογα με το βασικό είδος από το οποίο το παρασκευάζαν.

ΤΟ ΨΩΜΙ

Το ψωμί ήταν η βασική τροφή της κάθε οικογένειας. Όποιο σπίτι εξασφάλιζε το ψωμί της χρονιάς θεωρούνταν ευτυχιμένο. Το προσφάι δεν θεωρούνταν και τόσο απαραίτητο και πολλές φορές αν α παιδιά ζητούσαν προσφάι τους έλεγαν ότι θέλουν «Ξορέξια».

Έδιναν τόση σημασία στο ψωμί, που, όταν ήθελαν να αναφερθούν σε κάποιο γένμα, το ονόμαζαν γενικά ψωμί.

Οι φράσεις «φάγαμε ψωμί», «Στο σπίτι του έφαγα ψωμί», ήταν πολύ συνηθισμένες όταν αναφέρονταν στα γεύματα.

Τρία ήταν τα είδη ψωμιού που έφτιαχναν οι παλιοί Σκλουπιώτες: Καθάριο, καλαμποκίσιο και αμιγδ.

ΨΩΜΙ ΚΑΘΑΡΙΟ

Το καθάριο ψωμί γίνονταν από αλεύρι σταρίσιο. Το έφτιαχναν με τον συνηθισμένο τρόπο. Ανάπιαναν από το προηγούμενο βράδυ το προζύμι και την άλλη μέρα ζύμωναν το ψωμί σε ξύλινο σκαφίδι. Έβαζαν το ζυάρι σε μεγάλα ταψιά και αφού «γίνονταν» το έψηναν στη γάστρα.

Από σταρίσιο αλεύρι έφτιαχναν τα πασχαλιάτικα κουλούρια και τις λειτουργιές (προσφορές). Το αλεύρι για τα κουλούρια και τις λειτουργιές το σίτιζαν καλά με ψιλή σίτα. Αν περίσσευε λίγο ζυμάρι το έφτιαχναν μικρές προσφορούλες για τα παιδιά και τις έδιναν να τις φάνε ζεστές. Οι προσφορούλες θεωρούνταν απ' τα παιδιά ένας ξεχωριστός μεζές, γιατί εκείνα τα χρόνια μικρό διάστημα της χρονιάς έτρωγαν σταρένιο ψωμί. Το σιτάρι ήταν είδος πολυτελείας. Πολυές φορές ένα κομμάτι σταρένιο ψωμί αποτελούσε το προσφάι για το καλαμποκίσιο.

ΨΩΜΙ ΚΑΛΑΜΠΟΚΙΣΙΟ

Ανεβατό.

Το ψωμί αυτό το έφτιαχναν όπως και το καθάριο με τη διαφορά ότι χρησιμοποιούσαν αλεύρι καλαμποκίσιο. Ανάπιαναν προζύμι και το ζύμωναν με καλαμποκίσιο αλεύρι και όταν γίνονταν το έψηναν στο ταψί στη γάστρα. Όποιος είχε έριχνε και μια - δυο χούφτες σταρίσιο αλεύρι.

Λειψό.

Το ψωμί αυτό το έφτιαχναν στην γωνιά. Έκαιγαν την πλάκα και έριχναν πάνω της το ζυμάρι από καλαμποκίσιο αλεύρι. Το έπλαθαν εκεί να πάρει στρογγυλο σχήμα και το κούπωναν με τη γάστρα. Όσο ήταν ζεστό τρώγονταν ευχάριστα. Όταν ξεφαινόταν γινόταν πολύ σκληρό.

Ψωμί σμιγό.

Το ψωμί το σμιγό γίνονταν από αλεύρι καλαμποκίσιο ανακατεμένο με αλεύρι από βρίζα. Επειδή έσμιγαν τα δυο αλεύρια το έλεγαν σμιγό. Το ψωμί αυτό το έφτιαχναν και το έψηναν στο ταψί στη γάστρα όπως και το σταρένιο. Γίνονταν ένα ψωμί νόστιμο.

Σταχτοκούλουρα.

Πολλές φορές το καλαμποκίσιο ψωμί το έφτιαχναν κουλούρες που τις έψηναν στις πλάκες της γωνιάς.

Τράβαγαν τις στάχτες και όπως ήταν καμμένη η πλάκα έριχναν το ζυμάρι. Το έπλαθαν απάνω στην πλάκα και του έδιναν το σχήμα της κουλούρας. Ύστερα σκέπαζαν την κουλούρα με ξερά γκουτσόφυλλα για να μην καεί και να κάνει καλή κοριά και έριχναν από πάνω στάχτη και ύστερα κάρβουνα. Μόλις ψήνονταν την έβγαζαν, τίναζαν τις στάχτες και την έκοβαν με τα χέρια κομμάτια - κομμάτια πάνω στην τάβλα. Την έτρωγαν ζεστή. Αν περίσσευε κανένα κομμάτι το έτρωγαν κρύο έστω αν ήταν και πολύ σκληρό.

Η σταχτοκούλουρα αποτελούσε για την οικογένεια το ψωμί που φτιάχνονταν εύκολα και πρόχειρα γιατί οι γυναίκες δουλεύοντας όλημερίς δεν είχαν την ευκαιρία να φτιάχνουν ψωμί. Σταχτοκούλουρες έφτιαχναν τους χειμωνιάτικους μήνες που η γωνιά έκαιγε σπύρα.

Β. Παπαδημητρίου

(Συνεχίζεται)

Χωριανοί μας στο παραδοσιακό γενικό χορό.

ΣΚΟΡΠΙΕΣ ΜΙΚΡΕΣ ΜΝΗΜΕΣ

Ο συγχωριανός μας Χρήστος Αντωνίου μας έστειλε μερικές σπαρταριστικές ιστορίες που αναφέρονται σε χωριανούς μας μαστόρους, ανταποκρινόμενος έτσι στο κάλεσμά μας και στο κάλεσμα του δασκαλου Δημ. Τόλη που έγραψε κι αυτός σχετικά. Παραθέτουμε μερικές απ' τις όμορφες πραγματικά αυτές ιστορίες.

Α. Ο Μακκάριτης ο Αποστόλ - Φώτης και ο Βασίλης ο Νοτσόπουλος (πατέρας του Νίκου Νοτσόπουλου), μαραγκοί και πάντα αχώριστοι, δουλεύανε παρέα εκείνα τα χρόνια στα χωριά των Καλαβρύτων.

Τα χρόνια εκείνα οι περισσότεροι άντρες και προπαντός οι κάπως εχούμενοι φορούσαν πιστόλια απάνωτους. Άλλοι για ασφάλεια και άλλοι για καμάρι.

Κάποτε σκεφτήκανε και αυτοί, ο Αποστόλης με το Βασίλη να αγοράσουνε και αυτοί πιστόλια, να τα βάλουνε στην κολοτσέπη για καμάρι.

Έπρεπε όμως να έχουνε άδεια από την Αστυνομία. Σηκωθήκανε μια μέρα και οι δύο και πήγανε στην Αστυνομία, και λένε στο Διοικητή.

Κύριε Διοικητά να μας δώσεις άδεια να οπλοφορούμε. Ο Διοικητής τους κοίταξε καλά και τους δυό και τους λέει: Τί τα θέλετε εσείς τα πιστόλια, τί φοβάσασε; Του λέει ο μπαρμπα - Αποστόλης. Νά πάμε από χωριό σε χωριό για δουλειά και τυχαίνει και νυχτώνουμε και υπάρχουν και ληστές, πού ξέρεις τί γίνεται. Ο διοικητής τους ξανακοίταξε καλά - καλά και τους λέει: Τί να σας πάρουνε εσάς οι ληστές;

Τότε οι μπαρμπα - Αποστόλης που δεν βάσταξε άλλο και πάντα ήτανε αγαθός και ειληκρινής, λέει στον Διοικητή: Να σου πω εγώ κύριε Διοικητά την αλήθεια γιατί τα θέλουμε τα πιστόλια, «τα θέλουμε για καμάρι». Τότε ο Διοικητής γέλασε και τους έδωσε και την άδεια.

Β. Στα χρόνια της τουρκοκρατίας οι Τούρκοι μαζεύανε από Έλληνες ραγιάδες το χαράτσι. (δηλ. τους φόρους). Ένας χωριανός

μας δεν ξέρω πώς τον λέγανε, πάντως ήτανε από τους Εξαρχαίους, ίσως του Κώστα Εξάρχου ο παππούς, δεν πλήρωνε ποτέ χαράτσι στον αφέντη Τούρκο που ήτανε στο χωριό. Πότε με την πονηριά, πότε με τα ψέματα, πάντα τη γλύτωνε και ο Τούρκος τον έβγαλε χαρατοή και του έμεινε μέχρι σήμερα. Οι μεταγενέστεροι τη λέξη χαρατοή την πήρανε σαν ψεύτης.

Κάποτε αυτός ο χαρατοής δούλευε με άλλους μαστόρους παρέα στο Ξηρόμερο. Τη Λαμπρή είχε έρθει στο χωριό και όταν ξαναπήγε πίσω τον ρώτησαν αν έγινε καλή η Λαμπρή. Πολύ ωραία ήτανε. Είχαμε αρνιά, κατσίκια, χορός καλός έγινε.

Το μεσημέρι εκεί που αποφάγαμε, νά και η Μαρία με μια ποδιά σταφύλια φρέσκα. Οι άλλοι αλληλοκοιταχτήκανε. Σταφύλια φρέσκα τον Απρίλη!!!.

Γ. Μια παρέα μαστόροι από το χωριό, δούλευε στο Ξηρόμερο. Δεν ξέρω ποιοί ήτανε. Εκείνο που άκουσα ήτανε ότι είχανε στην παρέα έναν ονόματι Αργύρη. Όταν καθότανε να φάνε βάζανε το φαγητό, το ψωμί, το τυρί όλα μαζί κάτω και έπαιρνε ο καθένας και έτρωγε. Ο Αργύρης όμως, έτρωγε το ψωμί από λίγο και το τυρί μπόλικο. Έτσι μέχρι να πάρουν οι άλλοι 3 - 4 μπουκιές ο Αργύρης το εξαφάνιζε το τυρί. Οι άλλοι βλέποντας ότι ο Αργύρης δεν εννοούσε να διορθωθεί, είπανε: Από αύριο θα το μοιράζουμε το τυρί και ας το φάει ο καθένας όπως θέλει.

Την άλλη μέρα μοιράσανε το τυρί. Τότε ο Αργύρης κόντευε να φάει τα δάκτυλά του. Το ψωμί και το τυρί το είχε όλο.

Στην παρέα ήτανε και ένας μούτος (μουγγός) ο οποίος πρόσεξε τον Αργύρη που έτρωγε το ψωμί πολύ και το τυρί από λίγο. Και έβροντας από τις προηγούμενες μέρες που έδειξε με το δάχτυλό του σαν να ήθελε να πει... Κοιτάχτε τον Αργύρη πως τρώει το τυρί τώρα που το μοιράσαμε.

Και έτσι έμεινε αυτό που λέμε «σαν ο Αργύρης το τυρί».

Χρήστος Γρηγ. Αντωνίου

ΣΧΟΛΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΟ ΣΚΛΟΥΠΟ

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

Το καλοκαίρι το περιμέναμε με μεγάλη χαρά γιατί κάναμε διακοπές από το Σχολείο. Πρώτα όμως έπρεπε να μάθουμε τα ποιήματα και τον διάλογο για τις εξετάσεις. Στην έκτη τάξη είχαμε θεατρικό έργο, ο Κανάρης και εγώ είχα τον ρόλο του Κανάρη, ντυμένος με φουστανέλλα, μαντίο μπλέ, κάλτσες και τσαρούχια. Θα πήγα τουλάχιστο 5 - 6 φορές για κατούρημα, πριν ντυθώ, γιατί αφού ντυνόμουν δεν μπορούσα ούτε από την πλατεία να φύγω αλλά ούτε εύκολο ήταν να τα καταφέρω με τα ρούχα που φορούσα.

Το καλοκαίρι το διασκεδάσαμε ώρα με την ώρα. Το ποτάμι ήταν η πολυτέλεια διασκέδασης. Βέβαια είχαμε και περιπέτειες στο ποτάμι, γιατί πότε πότε μας «μαζώναν με τα λιθάκια οι γυναίκες» από πάνω από το Στενό που μπορούσαν και να μας σκοτώσουν αν μας πετύχαιναν. Εμείς κρυβόμασταν πίσω από την κολώνα να γλιτώσουμε, αλλά καμιά φορά κατέβαιναν μία ή δυο γυναίκες και μας έπρναν τα ρούχα και τότε έπρεπε να πάει κάποιος στο Στενό να μας φέρει τσουβάλια για να σκεπαστούμε να πάμε στο Στενό να ζητήσουμε τα ρούχα μας.

Στα αμπέλια δεν μας άφηνε ο δραγάτης να πάμε. Το Ξερολόγκαδο ήταν το σύνορο, από εκεί και πέρα ήταν απογορευμένη ζώνη για τους μαθητές του δημοτικού σχολείου. Βλέπαμε τους μεγάλους να πηγαίνουν στα αμπέλια και έλεγα πότε θα μεγαλώσω να μπορώ να πάω μόνος μου στο αμπέλι και πότε θα βγάλω λεφτά να φάω να γίνω χονδρός σαν τον Εργολάβο από τους Ραφταναίους ή να έχω άλογο και να τρώω αυγά τηγανισμένα σαν τον γιατρό το Στάμο. «Δυστυχώς», όλα γίνανε.

Θυμάμαι την εποχή που ήταν τις μόδες οι τρίτσες, τότε ήταν στο χωριό μερικοί «γραμματιζούμενοι», δάσκαλοι, φοιτητές (Νίκος Πάνος, Τάκης Ντούλα Σπύρου).

Ένα απόγευμα μερικοί από τους τριτσάκιδες ξεκίνησαν να πάνε για τα αμπέλια, από κοντά εμείς ένα κοπάδι από παιδιά. Εμείς, βέβαια σταματήσαμε στα Νοτέικα, αυτά προχώρησαν και λίγο πιο πέρα από το Ξερολόγκαδο, ανέβηκαν σε μια κερασιά και τραγουδούσαν - ευρωπαϊκά τραγούδια - το γελεκάκι που φορείς και το άλλο που έλεγε: Και όλο μου λες πως πια δεν μαγαπάς, γιατί, γιατί, γιατί κλπ.

Και τότε «με μιας ανοίγει ο ουρανός τα σύννεφα μεριάζουν, οι τριτάκιδες μείνανε βουβοί γιατί τους ήρθε από ψηλά και από γυναίκας στόμα, φωνή τρανή σαν αστραπή φωνή για να τους λέει:

Ούουουστ γαϊδούρια, Ούουουστ γομάρια, τίνος είναι η κερασιά μωρέ γομάρια, τρίτσες θέλετε εσες μωρέ ή σαμάρια. Τότε φάνηκαν πόσο σβέλτοι ήταν όλοι τους, κατέβηκαν σαν και πραγματικά να τους είχε χτυπήσει αστραπή και έφυγαν τρέχοντας και μόνον οι τρίτσες διακρίνονταν μέσα στον κουρνιαχτό που έκαναν φεύγοντας προς τις «γκάτετο».

Το καλοκαίρι στένεμα και τσόννες για πέρδικες. Καμιά φορά αποτολμούσαμε και κάναμε και καμιά έφοδο στα αμπέλια ή για να μιμηθούμε τους μεγαλύτερους ή γιατί ζητούσαμε ποικιλία και περιπέτεια και συνήθως την βρήκαμε σε ότι ήταν απογορευμένο.

Θυμάμαι κάποτε ακούγαμε μερικούς από τους γείτονες και μαθητές του γυμνασίου, σχεδίαζαν νυχτερινή έφοδο στην αμυγδαλιά του Βαγγέλη Χρηστ. Αντώνη στα Ισιώματα. Καλά τα σχεδίασαν αλλά χωρίς τον «Ξενοδόχο», την νοκοκυρά την Αρετή. Πήγαινε 3 αυτοί, μαζέψανε αμύγδαλα στις τσέπες και στον κόρφο και γύριζαν ικανοποιημένοι από την επιτυχία τους. Και ώ τι συμφορά, η Αρετή τους περίμενε εκεί πιο πάνω, τους άρπαξε και τους τρεις, από έναν, τους πήρε το σακκάκι του, από τον άλλον το πουκάμισο, και από τον άλλον ένα ανίκι από το πουκάμισο γιατί αυτός τραβήχτηκε με δύναμη, σκίστηκε το μανίκι και αυτός πήδησε προς το χωράφι, αλλά πήγε μέσα στα βάτα και σακατέφτηκε. Και αντί για αμύγδαλα γύρισαν ξεμπλέτσωτοι τα παλληκάρια μας.

Σχεδόν τέτοιο τέλος είχε και η μεγάλη έφοδος που κάναμε εμείς 10 με 15 παιδιά όλοι μαζί.

Πήγαμε στα αμπέλια, μαζέψαμε ντομάτες, ροδάκινα, σύκα και σταφύλια και πήγαμε στον κέδρο να τα φάμε. Τα βάλαμε μέσα στο κρύο το νερό και μερικοί πήγαν για περισσότερα σταφύλια εκεί δίπλα στο αμπέλι του Κώστα Βλάχα. Και ενώ ήταν μεσημέρι και το χωριό ησύχαζε, τα παιδιά κοιμώνταν, τα γιδοπρόβατα μισημέριαζαν το λιονύρι άναβε τις πέτρες και τα φύλλα δεν κουινιώνταν, τότε για μια ακόμη φορά ακούστηκε η ίδια η μελωδική και διαπεραστική φωνή της «βοεράνο» που χαρέτησε τους τριτσακίδες με το ούουουστ

γομάρια κλπ. τώρα ειδοποιούσε το χωριό για την «επίθεση γειτόνων προς τους αγρούς».

Οου - ου - ου χωριανοί λάτε δώθε, παιδιά Ραφατανίτικα τρυγάνε με τ' αμπέλια. Και οι χωριανοί με σκυλιά και κυνηγητικά όπλα κατέφθάναν.

Τότε αφήσαμε τα λάφυρα και το βάλαμε στα πόδια κάτω - κάτω την ράχη. Προσπαθήσαμε να πάμε προς το αλών Μαρτίνη, αλλά εκεί μας έστησαν ενέδρα 2, 3 γυναίκες που κόντεψαν να μας τρυπήσουν τα κεφάλια με τις πέτρες. Τότε αλλάξαμε πορεία και πήγαμε κάτω το λαγκάδι τον παλιόμηλο και από εκεί στην Στάνη, στο σκιάζμα, στην Αλαταριά και στην πλατεία για να δημιουργήσουμε άλλοθι και τότε εις ουδέναν, ουδενί είπον, φοβούμενοι γάρ.

Φυσικά το καλοκαίρι δεν ήταν όλο διασκέδαση. Πολλές φορές έπρεπε να πάμε και με τα γίδια στα Ζαγόρια, στην Στάνη, στο Αλευροτόπι που βρήκαμε και καθούρια στο νερό που έβγαινε από την πέτρα. Επίσης, έβγαζα και τη γελάδα την Κυριάκο και μου έγλυφε τα μαλλιά και στέκονταν προς τα πάνω και ένοιωθα σαν μεγάλος με τα μαλλιά προς τα πάνω.

Οι μέρες περνούσαν γρήγορα και τα μαθήματα άρχισαν πάλι. Τότε έπρεπε να ψάξουμε να βρούμε, τσουρέπια και τα παιπούτσια που δεν τα φορούσαμε το καλοκαίρι. Επίσης έπρεπε να αγοράσουμε τετράδιο και μολύβι ή και πλάκα. Ευτυχώς όμως τότε και οι όψιμες οι κλωσσαριές είχαν βγάλει τα πουλιά και έτσι δεν πέραμε «κλούβια» αυγά από την κλώσσα να πάμε στο μπακάλι να ψωνίσουμε όπως κάναμε το καλοκαίρι να αγοράσουμε αγγίστρια για ψάρεμα.

Τέτοιον καιρό άρχιζε πάλι το σχολείο και μπαίναμε πάλι στην ίδια ρουτίνα της μαθητικής ζωής, μέχρι που τελειώσαμε το Δημοτικό. Τότε άλλους τους έπερναν οι πατεράδες από κοντά τους και ακολουθούσαν το πατροπαράδοτο κουραστικό, τίμιο και δημιουργικό επάγγελμα του μάστορα, άλλοι πήγαιναν να μάθουν άλλες τέχνες και μερικοί ακολουθούσαν τα γράμματα και ο καθένας έκανε προσπάθειες με τον τρόπο τον δικό του για ένα καλλίτερο μέλλον και μια τίμια αποδοτική, δημιουργική και ευχάριστη ζωή.

Βασίλειος Δ. Τόλης

ΠΑΛΙΟΚΑΙΡΙΝΗ ΜΝΗΜΗ

Κάποτε η Αννέτα Π. . . , με την κουνάδα της Πανάγιω Τ. . . , από το Σκλούπο, έλαβαν χρήματα (δολλάρια) από τους άνδρες τους που ήταν στην Αμερική.

Στο γράμμα τους έγραφαν: «Να πάτε στα Γιάννενα, να ζητήσετε ό,τι θέλετε για σας και τα παιδιά, να φάτε στο καλύτερο εστιατόριο και να κοιμηθείτε στο πρώτο Ξενοδοχείο».

Έτσι, έκαμαν. Ψώνισαν πολλά πράγματα, έφαγαν καλά στο καλό εστιατόριο, στην πλατεία και πήγαν να κοιμηθούν στο «ΙΛΙΟΝ», πρώτης τάξης Ξενοδοχείο.

Κλειδωσαν καλά την πόρτα από μέσα και ξάπλωσε πρώτη η Αννέτα στο διπλό κρεβάτι που είχε και σουμνέ.

—Μωρή Πανάγιω λέει, τούτο το κρεβάτι κουνιέται εδώ και εκεί. Πώς θα κοιμηθούμε έτσι;

—Πάψε να λές κουταμάρες! Τα κρεβάτια δεν κουνιούνται, εσένα σου φαίνεται. Για να δω κι' γώ. Ξαπλώνει και η Πανάγιω, βούλιαξε περισσότερο.

—Πω πώ, τί πάθαμε!!! Σηκώσου γρήγορα Αννέτα. Το χάλασε το κρεβάτι και τώρα, ποιός ξέρει πόσα θα πληρώσουμε!!!

Τέλος κοιμήθηκαν στο πάτωμα.

Τό πρωϊ, σηκώθηκαν γρήγορα, έσπρωσαν το κρεβάτι όπως ήταν πρώτα και . . . περίμεναν.

Σε λίγο πήγε ο καμαριέρης και τις ρώτησε, αν κοιμήθηκαν καλά, και αν θέλουν τίποτε.

—Τί να θέλουμε παιδι μου, σου κάναμε ζημιά απόψε.

Τί Ζημιά κάνατε;

—Για κοίπα το κρεβάτι, το χαλάσαμε, το στρώμα όλο κουνιέται. Μη φωνάξεις, θα το πληρώσουμε.

—Κι' σεις πού κοιμηθήκατε;

—Στο πάτωμα.

Γελώντας ο καμαριέρης, πήδηξε απάνω στο κρεβάτι και χόρευε.

—!!!

—Τίποτε δεν έπαθε το κρεβάτι κυρίες μου. Είναι φτιαγμένο έτσι για να κοιμάται ο άνθρωπος στα μαλακά.

—Δεν μας τόλεγεσ μωρέ Ζαλιάρικο, μας έφαγε το πάτωμα απόψε!!!

Δημ. Τόλης
Συντ)χος δάσκαλος

ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ

Γενναίες πιστώσεις χορηγήθηκαν και φέτος για το χωριό μας. Πιστώσεις που θα αλλάξουν ριζικά την όψη του χωριού και θα του δώσουν ζωή.

Έτσι με μεγάλη μας χαρά ανακοινώνουμε στους χωριανούς τις καινούργιες εγκρίσεις πιστώσεων.

1) Με την υπ' αριθ. Β)10)1)31.1)9'4.85, απόφαση του Υπουργείου Δημοσίων έργων, χορηγήθηκε πίστωση 30.000.000 για το κομμάτι του δρόμου μας Φορτσά: — Πολιτσά.

Αυτή τη στιγμή συντάσσεται μελέτη από τον Γιώργο Κόκκινο η οποία θα δώσει και την οριστική μορφή του δρόμου. Με το παραπάνω ποσό, πιστεύεται ότι ο δρόμος στο κομμάτι εκείνο θα αποκτήσει ικανοποιητική βατότητα.

Από το απέναντι μέρος, σε λίγες μέρες θα ξαναρχήσουν οι εργασίες προς Πολιτσά, που είχαν σταματήσει το χειμώνα.

Για το τμήμα αυτό χορηγήθηκε συμπληρωματική πίστωση 5.000.000 δρχ.

Για τη Γέφυρα, έχει ξεπεραστεί το πρόβλημα με την Αρχαιολογική Υπηρεσία και το πρακτικό της δημοπρασίας είναι πλέον για έγκριση.

2) Το Νομαρχιακό Ταμείο ενέκρινε πίστωση Δρχ. 1.500.000 για την ενίσχυση του εξωτερικού υδραγωγείου με κατασκευή και δεύτερης δεξαμενής. Έτσι σύντομα λύνεται και το πρόβλημα του νερού.

3) Από το Νομαρχιακό Ταμείο εγκρίθηκε πίστωση δρχ. 300.000 για την κατασκευή εσωτερικών δρόμων.

— Αρχισε η κατασκευή του νέου κοιμητηρίου στην Αγία Παρασκευή. Τα χρήματα τα διαθέτει ο χωριανός μας, Χριστόδουλος Πραμαντιώτης.

— Συντάσσεται μελέτη για τη μετατροπή του Δημοτικού Σχολείου σε Πνευματικό Κέντρο του χωριού.

ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ

Με την υπ' αριθ. 2138)19.4.85 απόφασή της, η Δ)νση Κοιν. Πρόνοιας ενέκρινε στεγαστική αποκατάσταση χωριανών μας.

Οι χωριανοί μας στους οποίους εγκρίθηκαν τέτοια δάνεια είναι:

1. Αλεξου Ανδρομάχη του Στυλιανού

2. Αναστασίου Σωτήριος του Χρήστου
3. Αντωνίου Νικόλαος του Αντωνίου
4. Βλάχας Γεώργιος του Νικολάου
5. Βλάχας Λάμπρος του Παναγιώτη
6. Γιωτάκης Κων) νος του Χρήστου
7. Κώστας Χρήστος του Νικολάου
8. Μητροκώστα Φωτεινή χα του Χρήστου
9. Μπαλωμένος Βασίλειος του Χαριλάου
10. Νικολάου Χρήστος του Νικολάου
11. Νίκου Κων) νος του Θεοδώρου
12. Νικολάου Ιωάννης του Νικολάου
13. Πάνου Χρήστος του Γεωργίου
14. Παπαχρήστος Ιωάννης του Χρήστου
15. Σπύρου Φώτιος του Δημητρίου
16. Στεργίου Αικατερίνη του Βασιλείου
17. Τζουδάρας Δημήτριος του Κων) νου
18. Τζουδάρας Δημήτριος του Νικολάου

Στους παραπάνω χορηγήθηκε δάνειο για καινούργιο σπίτι:

19. Κόκκινου Ελευθερία Μιχ. Για επισκευή Δρχ. 120.000

Απορρίφθηκαν οι αιτήσεις για στεγαστικό δάνειο των παρακάτω χωριανών μας.

1. Βλάχας Κων) νος του Χρήστου
2. Γιωτάκης Νικόλαος του Χρήστου
3. Δήμου Κων) νος του Χαριλάου
4. Κόκκινος Χριστόφορος του Αποστόλου
5. Νίκου Αθανάσιος του Χρήστου
6. Παπαϊωάννου Απόστολος του Ευαγγέλλου
7. Πραμαντιώτης Κων) νος του Αποστόλου
8. Πραμαντιώτης Νικόλαος του Γεωργίου
9. Πραμαντιώτη Ειρήνη του Χρήστου.

Οι παραπάνω που οι αιτήσεις των απορρίφθηκαν, μπορούν μέχρι (10)6)85 να κάνουν ενστάσεις στην παραπάνω υπηρεσία.

Εκεί που πριν 5 - 6 χρόνια το χωριό παρουσιάζονταν έρημο και εγκατελειμένο, σήμερα με τα καινούργια σπίτια που έγιναν, με τις επισκευές των παλιών και με τα διάφορα έργα υποδομής, όπως διανοίξεις εσωτερικών δρόμων, τσιμεντοστρώσεις, ενίσχυση του υδραγωγείου κλπ., παρουσιάζει εικόνα σύγχρονου χωριού.

Η κατασκευή και επισκευή των σπιτιών σε συνδυασμό με τα έργα υποδομής κάνει πλέον τη διαμονή στο χωριό ευχάριστη κύρια τους

καλοκαιρινούς μήνες κι' αυτό φαίνεται από τη μεγάλη κίνηση που παρουσιάζει το χωριό αυτούς τους μήνες.

Όλα αυτά σε συνδυασμό με την κατασκευή του δρόμου Φορτώσι - Αιμπελοχώρι μας κάνουν να πούμε με σιγουριά πως για το χωριό μας αρχίζει μια καινούργια περίοδος.

Για ενημέρωση των χωριανών μας και κύρια εκείνων που βρίσκονται μακριά παραθέτουμε τα ονόματα των χωριανών μας στους οποίους χορηγήθηκαν δάνεια για επισκευή ή κατασκευή καινούργιου σπιτιού.

Απ' αυτόν τον πίνακα ο καθένας μπορεί να καταλάβει τι έχει γίνει και τι όψη πήρε το χωριό μας τα τελευταία χρόνια.

ΔΑΝΕΙΑ ΠΟΥ ΧΟΡΗΓΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΗΡ. ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΕΙΣΜΟΠΛΗΚΤΩΝ ΤΟΥ ΥΠ. ΔΗΜ. ΕΡΓΩΝ.

Α. ΓΙΑ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΣΠΙΤΙΑ

1. Αναστασίου Αλέξανδρος Χρ.	13. Νουτσόπουλος Μιχάλης Δ.
2. Αντωνίου Δημήτριος Αντων.	14. Νουτσοπούλου Πην. χα Δημ.
3. Βασιλεου Γεώργιος Δημ.	15. Ξεκάρφωτος Δημήτριος Χρ.
4. Βλάχα Δημητρούλα Χα Χρ.	16. Ξεκάρφωτος Κων)νος Στ.
5. Βλάχας Ιωάννης Αποστ.	17. Πάνου Βασιλική Γρηγ.
6. Γέροντας Γεώργιος Νικολ.	18. Πατσούρας Κων)νος Νικ.
7. Γέροντα Αγλαΐα χα Γεωργ.	19. Πραμαντιώτης Ανδρ. Ιωάν.
8. Γιωτάκης Ιωάννης Δημ.	20. Σιώτου Μαρίνα χα Αποστ.
9. Εξάρχου Βασιλική χα Χρήστ.	21. Τζουβάρας Δημ. Σωτ.
10. Δημητρίου Οδυσσέας Χρήστ.	22. Τζουβάρας Χρήστος Ιωάν.
11. Κίτσος Βασίλειος Αθαν.	23. Τόλης Γεώργ. Στυλ.
12. Μπόχτη Αγλαΐα Γεωργ.	

Στους παραπάνω χορηγήθηκαν συνολικά 17.081.000 κατανεμημένα από 700.000 - 1200.000 περίπου στον καθένα.

Β. ΔΑΝΕΙΑ ΓΙΑ ΕΠΙΣΚΕΥΗ

1. Αλεξίου Αικατερίνη χα Γεωρ.	7. Βλάχας Σωτήριος Γεωργ.
2. Αντωνίου Ευαγγελία Κων.	8. Βλάχα Σπιριδούλα Χρήστ.
3. Αναστασίου Όλγα Αναστ.	9. Βλάχας Παναγιώτης Χρ.
4. Αθανασίου Χρήστος Κων.	10. Γέροντας Νικόλαος Ιωάν.
5. Βλάχας Ιωάννης Γεωργ.	12. Γιωτάκης Γεώργιος Κων.
6. Βλάχα Μαρίνα χα Νικολ.	13. Γιωτάκης Χρήστος Δημ.

14. Δήμος Βασίλειος Χαρ.
15. Δήμου Δημήτριος Κων.
16. Έξαρχος Κων)νος Δημ.
17. Κόκκινος Χρήστος Δημ.
18. Κίτσος Αθανάσιος Βασ.
19. Καλατζή Μαρία Γεωργ.
20. Κίτσος Σωτήριος Ιωάνν.
21. Κόκκινος Χρήστος Δημ.
22. Λάμπρου Αγλαΐα Αλεξ.
23. Μπαλαωμένος Κων. Ιωάνν.
24. Μπόχτης Γεώργιος Γεράσ.
25. Μπαλαωμένος Ιωάνν. Χαρ.
26. Μουτσόπουλος Νικόλαος Β.
27. Νούτσος Γεώργιος Νικ.
28. Ξεκάρφωτος Κων)νος Στ.
29. Ξεκάρφωτου Μαρία Αλεξ.
30. Παπαδημητρίου Παν. Δημ.
31. Πατσούρα Αναστασία Κων.
32. Πατσούρας Χρήστος Κων.
33. Πραμαντιώτη Αμαλία Δημ.
34. Πραμαντιώτης Νικόλαος Γ.
35. Πραμαντιώτης Γεώργ. Κων.
36. Πάνου Βασίλειος Γεωργ.
37. Παρασκευά Πολυξένη Κων.
38. Σιώτος Κων)νος Δημ.
39. Σιώτος Ιωάννης Χρ.
40. Σιώτος Ευάγγελος Γ.
41. Σπύρου Δημήτριος Κων.
42. Σπύρου Αθηνά Γεωργ.
44. Τζουβάρα Γεωργία Αποστ.
43. Τζουβάρας Σωτήριος Χρ.
45. Τόλης Κων)νος Δημ.
46. Τριάντος Κων)νος Ιωάν.

Στους παραπάνω χορηγήθηκαν διάφορα ποσά από 150.000 — 450.000 δρχ.

Επίσης από την Κοινωνική Πρόνοια διατέθηκαν για στέγαση τα τελευταία χρόνια διάφορα ποσά στους παρακάτω χωριανούς μας

Α' ΓΙΑ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΣΠΙΤΙ

1. Αναστασίου Δημήτριος
2. Αναστασίου Βιργινία Βασ.
3. Βλάχας Νικόλαος Γεωργ.
4. Κόκκινος Νικόλ. Αποστ.
5. Καλατζή Ευαγγελία Νικ.
6. Νούτσος Κων)νος Γεωργ.
7. Πάνου Όλγα Ιωάνν.
8. Πατσούρα Μαρίνα Δημ.
9. Σπύρου Σοφία Ιωάνν.

Β' ΓΙΑ ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ

1. Νασσιούλας Αθανάσιος Ιωάνν.
2. Νασσιούλας Νικόλαος Ιωάνν.
3. Νίκου Αικατερίνη Χρ.
4. Παπαϊωάννου Ευάγγελος Κ.
5. Τσιούρης Βασίλειος Ιωάν.

